

PROGRAM
WYCHOWAWCZO-
PROFILAKTYCZNY
SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 382
IM. WARSZAWSKICH DZIECI
W WARSZAWIE
Rok szkolny 2020/2021

*“W wychowaniu chodzi właśnie o to,
ażeby człowiek stawał się coraz bardziej człowiekiem,
o to, ażeby bardziej był, a nie tylko więcej miał,
aby więc poprzez wszystko co ma, co posiada,
umiał bardziej i pełniej być człowiekiem,
to znaczy, ażeby również umiał bardziej być
nie tylko z drugimi, ale i dla drugich”*

Jan Paweł II, Przemówienie w UNESCO (02.06.1980)

Spis treści

Spis treści	2
1.Akty prawne	3
2.Definicje	4
3.Wstęp.....	4
4.Założenia organizacyjne	10
5.Diagnoza środowiska szkolnego	10
6.Misja szkoły	11
7.Wizja szkoły	13
8.Wizerunek absolwenta szkoły.....	14
9.Powinności wychowawców klas.....	15
10.Zasady współpracy wychowawczo-profilaktycznej z rodzicami.....	16
11.Samorząd uczniowski.....	17
12.Zasady współpracy wychowawczo - profilaktycznej ze środowiskiem lokalnym	17
13.Główne cele profilaktyki i wychowania	18
14.Wyniki diagnozy w zakresie zagrożeń związanych z użyciem środków zastępczych (dopalaczy)	20
15.Prowadzenie działań profilaktycznych wymierzonych w używanie środków zastępczych (tzw. dopalaczy), psychoaktywnych i psychotropowych	27
16.Program wychowawczo-profilaktyczny – pierwszy etap edukacyjny klasy I – III.....	30
17.Program wychowawczo-profilaktyczny – drugi etap edukacyjny klasy IV – VIII.....	33
18.Wymagania szczegółowe dotyczące obszarów wychowania i profilaktyki zawarte w podstawach programowych przedmiotów kształcenia ogólnego w Szkole Podstawowej.....	38
19.Ewaluacja.....	47

1. Akty prawne

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej /art. 48 ust. 1, art. 53 ust. 3, art. 70 ust. 1, art. 72 ust.
2. Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 ze zmianami).
3. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.
4. Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2004 r. nr 256 poz. 2572) - art. 54 ust. 2 pkt 1, ust. 4.
5. Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59) - art. 26, art. 84 ust. 2 pkt 1 i ust. 3.
6. Ustawa z 24 kwietnia 2015 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r. poz. 875).
7. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (z późniejszymi zmianami)
8. Karta Nauczyciela art., 6
9. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz.U. 2001 nr 61, poz. 624 ze zm.)
10. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 09 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. 2017, poz. 1578).
11. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. 2009 nr 4 poz. 17).
12. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017, poz. 356)
13. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 09 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2017, poz. 1591)
14. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. 2017, poz. 1578)
15. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U. 2015, poz. 843)
16. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz.U. 2020, poz 1394)

17. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz.U. 2020, poz 1389)
18. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. 2020, poz 1386)
19. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania (Dz.U. 2020, poz 1385)
20. Rozporządzenie ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. poz. 1249)
21. Rozporządzenie MEN z dnia 3 czerwca 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2020 poz. 1008)
22. Statut Szkoły.

2. Definicje

Słownik Współczesnego Języka Polskiego pod redakcją Bogusława Dunaja podaje następujące definicje pojęć: **wychowanie i profilaktyka**.

Wychowanie - świadome działania, mające na celu ukształtowanie osoby wychowywanej pod względem fizycznym, moralnym i umysłowym oraz przygotowanie do życia w społeczeństwie;

Profilaktyka – wszelkie działania podejmowane w celu zapobieżenia czemuś, obrona przed niepożądanym skutkiem czegoś;

3. Wstęp

Program Wychowawczo – Profilaktyczny szkoły ukierunkowany jest na ucznia i jego potrzeby, umożliwiając mu wszechstronny rozwój w oparciu o uniwersalne wartości, takie jak: szacunek, tolerancja, samodzielność, samokrytycyzm oraz poczucie obowiązku.

Program stanowi połączenie działań wychowawczych i profilaktycznych rodziny i szkoły, ukierunkowanych na rozwój ucznia. Program Wychowawczo - Profilaktyczny kładzie nacisk na kulturę osobistą i umiejętność współżycia w grupie, kierowanie się uznawanymi przez szkołę wartościami, kształtowanie postaw obywatelskich, pogłębianie świadomości ekologicznej,

wychowanie estetyczne i zdrowotne, poznawanie dziedzictwa kulturowego naszego narodu i świata.

Szkoła jako środowisko wychowawcze ma za zadanie wspomagać wychowanków w osiąganiu wszechstronnego rozwoju, kształtować postawy, umożliwić korygowanie deficytów w celu optymalizacji osiągnięć edukacyjnych uczniów oraz zapobiegać zagrożeniom poprzez profilaktykę, przeciwdziałanie istniejącym zagrożeniom i wsparcie uczniów w trudnych sytuacjach.

Program został opracowany na podstawie wniosków i rekomendacji po ewaluacji Programu Wychowawczo-Profilaktycznego realizowanego w Szkole Podstawowej Nr 382 w Warszawie w oparciu o obserwacje, ankiety, konsultacje z rodzicami, nauczycielami i uczniami.

Wnioski i rekomendacje po całym roku szkolnym 2019/2020 dotyczące programu wychowawczo-profilaktycznego

WNIOSKI

W trakcie roku szkolnego 2019/2020 realizowane były zadania z wykorzystaniem różnych strategii profilaktyki szkolnej:

- nauczyciele, wychowawcy, pracownicy na bieżąco i systematycznie zapoznawali uczniów i realizowali zadania zawarte w programie wychowawczo-profilaktycznym;
- nauczyciele, wychowawcy, psycholog szkolny, pedagog szkolny, pedagodzy specjaliści na bieżąco prowadzili działania wychowawcze dostosowane do potrzeb uczniów i specyfiki problemów oraz środowiska m.in.: rozmowy z uczniami (nt. tolerancji, relacji rówieśniczych, zagrożeń płynących z internetu, szkodliwości używek, tolerancji międzykulturowej);
- na bieżąco dokonywana była obserwacja uczniów i udzielanie wsparcia oraz pomocy realizowane poprzez psychologa szkolnego, pedagoga szkolnego, pedagogów specjalnych, wychowawców oraz nauczycieli;
- zespół specjalistów, wychowawcy oraz nauczyciele przygotowywali uczniów do dokonywania świadomych i odpowiedzialnych wyborów w trakcie korzystania z internetu, uczyli przeciwdziałania zagrożeniom jakimi są używki (papierosy, alkohol, narkotyki, dopalacze), zachęcając do zdrowego stylu życia;
- przeprowadzone zostały lekcje profilaktyczne przez pedagoga szkolnego dotyczące palenia e-papierosów i papierosów tradycyjnych w kl. 7;
- przeprowadzona została lekcja o depresji w kl. 6;
- przeprowadzone zostały lekcje psychoedukacyjne przez psychologa szkolnego dot. emocji, umiejętności radzenia sobie z emocjami, dot. agresji wśród rówieśników;

- przeprowadzone zostały lekcje integracyjne przez pedagoga szkolnego dla różnych zespołów klasowych (ok. 12 lekcji);
- pedagodzy specjaliści, psycholog szkolny, pedagog szkolny udostępniali w szkole materiały informacyjne, np. ulotki, numery telefonów instytucji pomocowych, adresy stron internetowych poświęconych pomocy – telefony zaufania dla uczniów;
- zostały również przygotowane gazetki szkolne (przy gabinecie pedagoga szkolnego) tematyce profilaktycznej m.in.: e-papierosów, uzależnienia od mediów społecznościowych;
- przeprowadzone zostały apele profilaktyczne dla uczniów kl. 4-7 pn.: „#NieDlaHejtu”, oraz dla uczniów kl. 6-7 pn.: „Nie zmarnuj swojego życia”;
- przeprowadzone zostały obchody Międzynarodowego Dnia Praw Dziecka z UNICEF w naszej szkole;
- zostało również zapewnione wsparcie przez psychologa szkolnego, pedagoga szkolnego, pedagogów specjalnych dzieciom nieśmiałym, z niską samooceną, za małą asertywnością i nie radzącym sobie ze stresem;
- przeprowadzane były w klasach (w zależności od potrzeb) pogadanki pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, pedagogów specjalnych oraz wychowawców;
- przeprowadzane były w pierwszym semestrze zajęcia psychoedukacyjne realizowane przez Referat ds. Profilaktyki Straży Miejskiej, a były to:
  - ❖ „Umiem wezwać pomoc” kl. 0 - zakończone,
  - ❖ „Bezpieczna droga do szkoły” kl. 1 - zakończone,
  - ❖ „Uczymy się żyć bez przemocy” kl. 2 – w realizacji,
  - ❖ „Wiem-pomagam-ratuję” – pierwsza pomoc kl. 6 – w realizacji;
- przekazano rodzicom informacje edukacyjne na temat zagrożeń wynikających z nadużywania smartfonów/tabletów kl. 1-3 oraz o zagrożeniach wynikających z cyberprzemocy kl. 4-7;
- na bieżąco były prowadzone zajęcia rozwijające zdolności i zainteresowania uczniów oraz zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne;
- w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej prowadzone były zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne, socjoterapeutyczne, podczas których uczniowie uczyli się budowania pozytywnego obrazu swojej osoby oraz rozpoznawania emocji i stosowania się do ogólnie przyjętych norm społecznych;
- w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej prowadzone były również zajęcia logopedyczne, terapia pedagogiczna oraz zajęcia Integracji Sensorycznej;
- na bieżąco budowane i utrwalane były prospołeczne postawy wśród uczniów przez nauczycieli, wychowawców i cały zespół specjalistów;
- szkoła wzięła udział w akcji „Szkoła do hymnu” podczas obchodów Święta Niepodległości – propagowanie działań patriotycznych;
- zespół specjalistów, nauczyciele, wychowawcy promowali zachowania bezpieczne i prozdrowotne;
- zespół specjalistów, nauczyciele i wychowawcy byli w stałym kontakcie z rodzicami uczniów (spotkania z rodzicami, godziny otwarte, dziennik elektroniczny „Librus”);
- uczniowie korzystali z zajęć dodatkowych oferowanych przez szkołę;

- uczniowie otrzymywali na bieżąco i stale - wsparcie psychologa szkolnego, pedagoga szkolnego, pedagogów specjalnych, wychowawców, nauczycieli, pracowników szkoły;
- nauczyciele dbali o kształtowanie postawy otwartej wobec świata i innych osób, kształtują postawę empatii i wrażliwości na krzywdę drugiego człowieka, zachęcają do aktywności w życiu społecznym, a także wprowadzając ucznia w świat wartości;
- nauczyciele, wychowawcy i pracownicy szkoły reagowali na wszelkie przejawy nagannego zachowania uczniów w szkole, systematycznie zapoznając uczniów z zasadami i normami społecznymi obowiązującymi w szkole;
- specjaliści, nauczyciele, wychowawcy reagowali na wszelkie sygnały wysyłane przez uczniów o ich złym samopoczuciu psychicznym, złej sytuacji rodzinnej, czy też stanach lękowych;
- w ramach Wewnątrzszkolnego Doskonalenia Zawodowego dla nauczycieli odbyło się seminarium pn.: „Zachowania samobójcze – zasady postępowania i sposoby wsparcia” – 02.03.2020 r;
- szkoła propagowała wśród uczniów postawę odpowiedzialności za swoje zachowania oraz udzielania sobie wzajemnej pomocy, jak również uczyła uczniów współpracy między wychowawcami, nauczycielami, a zespołem specjalistów;
- kadra pedagogiczna oraz pracownicy szkoły wyrażają zdecydowany brak akceptacji dla jakichkolwiek form przemocy.

W związku z wybuchem pandemii Covid-19 oraz czasowym ograniczeniem funkcjonowania jednostek systemu oświaty i pracą zdalną:

- na stronie szkoły w zakładkach specjalistów, pojawiło się wiele materiałów z zakresu profilaktyki oraz materiałów wspierających, były to np.:
  - ❖ prezentacja z najważniejszymi kontaktami i telefonami zaufania dla uczniów, rodziców oraz nauczycieli,
  - ❖ informacje oraz wiele linków i odnośników do stron dot. koronawirusa i tego, jak radzić sobie w nowej sytuacji (informacje dla rodziców i uczniów);
  - ❖ dla uczniów pojawiły się materiały jak przeorganizować czas w domu podczas kwarantanny, dot. profilaktyki zdrowia psychicznego, sposoby na kreatywny odpoczynek dla uczniów, jak również gra planszowa dot. emocji;
  - ❖ prezentacje dla rodziców, o tym jak pomóc dziecku radzić sobie ze złością, jak rozmawiać, jak kształtować u dzieci poczucie własnej wartości, jak rozmawiać z dzieckiem o emocjach, jak rozwijać kompetencje emocjonalno-społeczne, jak mądrze chwalić dzieci, zostały umieszczone również ikonografiki z zakresu efektywnej komunikacji z dzieckiem oraz materiały dotyczące profilaktyki antytytoniowej;
  - ❖ zamieszczone również zostały materiały z zakresu profilaktyki bezpieczeństwa w sieci dla uczniów, rodziców oraz nauczycieli;
  - ❖ przeprowadzone zostało spotkanie online z uczniami, rodzicami kl. 6B oraz kadrami kierowniczą dot. podstaw bezpieczeństwa w sieci;

- ❖ przygotowane również zostały materiały interaktywne dla uczniów i rodziców w związku z realizowanym programem przez szkołę z zakresu profilaktyki antytytoniowej „Nie pal przy mnie, proszę”;
- psycholog szkolny oraz pedagog szkolny prowadziły profil na portalu społecznościowym Facebook, pn.: „Nasz gabinet”, gdzie w czasie pandemii uczniowie mogli korzystać ze wsparcia;
- uczniowie również chętnie korzystali z pomocy specjalistów poprzez inne komunikatory społecznościowe, np. Skype, Messenger, czy MS Teams;
- podczas pandemii i pracy zdalnej również z pomocy specjalistów szkolnych korzystali rodzice uczniów w formie kontaktu telefonicznego, czy też mailowego.

W związku z czasowym ograniczeniem funkcjonowania jednostek systemu oświaty w celu zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania Covid-19 nie udało się w trybie stacjonarnym zrealizować zaplanowanych działań profilaktycznych na II semestr roku szkolnego 2019/2020, m.in.:

- zajęć z Komendą Stołeczną Policji, które były przewidziane dla kl. 7 na kwiecień 2020 r.;
- części zajęć ze Strażą Miejską, które były planowane na cały drugi semestr;
- zajęć prowadzonych przez funkcjonariusza Straży Granicznej dotyczących bezpieczeństwa w sieci dla kl. 6 i 7.

REKOMENDACJE

- w miarę możliwości należy przeprowadzić niezrealizowane zajęcia profilaktyczne z przedstawicielami służb mundurowych (Policji, Straży Miejskiej i Straży Granicznej);
- należy kontynuować współpracę szkoły z instytucjami publicznymi oraz innymi zaprzyjaźnionymi ze szkołą, jak również pozyskiwać nowych partnerów do współdziałania na rzecz całej społeczności szkolnej;
- należy zwracać ciągłą uwagę na profilaktykę uzależnień;
- należy stale podnosić kompetencje cyfrowe u uczniów i nauczycieli;
- należy prowadzić działania służące ciągłemu podnoszeniu bezpieczeństwa uczniów i pracowników szkoły;
- w dalszym ciągu włączać rodziców w działania szkoły w zakresie edukacyjno-kulturowym;
- na bieżąco stwarzać uczniom okazje do przeżywania sukcesów przez wychowawców, nauczycieli przedmiotowych i zespół specjalistów;
- wprowadzać na bieżąco systemy motywacyjne dla uczniów – co pozwoli na mocniejsze kształtowanie pozytywnego obrazu ucznia w oczach samego ucznia i jego rodziców;
- na bieżąco i trwale budować w szkole pozytywny klimat przez całe grono pedagogiczne oraz pracowników szkoły;
- stale i na bieżąco aktualizować oddziaływania wychowawcze;
- w dalszym ciągu ustawicznie i systematycznie wspierać uczniów w rozwijaniu ich zainteresowań, uzdolnień, umiejętności;

- prowadzenie dynamiczniejszych działań przez wychowawców mających na celu eliminowanie negatywnych zjawisk między uczniami, takich jak zaczepianie, obgadywanie, przezywanie, wyśmiewanie, w zespole klasowym;
- prowadzenie intensywniejszych działań przez wychowawców mające na celu integrację zespołów klasowych;
- wychowawcy, nauczyciele, zespół specjalistów oraz pracownicy szkoły powinni na bieżąco i czujnie zwracać uwagę na uczniów wycofanych, zdystansowanych w celu szybkiego rozpoznania problemów ucznia i skutecznego zorganizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej na terenie szkoły lub poza nią;
- należy również zwrócić większą uwagę na uczniów wycofanych w trakcie pracy zdalnej (tutaj ogromna rola leży po stronie wychowawców, którzy znają najlepiej swoich wychowanków - nie można bagatelizować żadnych niepokojących sygnałów);
- należy zwrócić większą uwagę nauczycieli przedmiotowych na respektowanie zapisów w opiniach dotyczących pomocy psychologiczno-pedagogicznej w kwestii dostosowania wymagań edukacyjnych do możliwości psychofizycznych i indywidualnych potrzeb rozwojowych uczniów;
- zwiększenie obserwacji uczniów i udzielanie im odpowiedniego wsparcia oraz pomocy przez psychologa szkolnego, pedagoga szkolnego, pedagogów specjalnych, wychowawców, nauczycieli oraz pracowników szkoły;
- należy w dalszym ciągu dbać o dobrą współpracę między wychowawcami, nauczycielami, a specjalistami.

Jako szkoła będziemy dążyć do tego, aby:

- rozwijać wszystkie sfery osobowości ucznia zgodnie z ideami zawartymi w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka oraz Konwencji Praw Dziecka;
- kształtować umiejętność współistnienia w grupie rówieśniczej i społecznej przez wspólną naukę, zabawę i wybór właściwych form spędzania wolnego czasu, wychowania w duchu patriotyzmu, tradycji szkolnych i rodzinnych;
- inspirować uczniów do działań twórczych oraz własnego rozwoju, zachęcać i włączać rodziców oraz całą społeczność szkolną do działań na rzecz rozwoju życia kulturalnego w szkole i środowisku;
- dbać o bezpieczeństwo uczniów w szkole, zapobiegać zagrożeniom, przeciwdziałać zachowaniom problemowym i ryzykownym, także dbać o bezpieczeństwo uczniów w sieci Internet,
- kształtować umiejętność niesienia pomocy i współpracy z innymi, ukazując wartości płynące z koleżeństwa i przyjaźni;
- promować i uczyć właściwych norm zachowania, poszukiwania wartości i autorytetów prowadzi uczniów do nabywania i rozwijania umiejętności poprawnego i swobodnego

wypowiadania się, pisanie i czytania, wykonywania elementarnych działań arytmetycznych;

- posługiwania się prostymi narzędziami i kształtowania nawyku społecznego współżycia;
- rozwijać poznawcze możliwości uczniów tak, aby mogli przechodzić od dziecięcego do bardziej dojrzałego i uporządkowanego rozumienia świata.

4. Założenia organizacyjne

Program Wychowawczo - Profilaktyczny realizują **nauczyciele, rodzice i uczniowie**.

Program obejmuje wszystkich uczniów, poprzez spójne oddziaływania wychowawcze i profilaktyczne w trakcie organizowanej aktywności uczniów.

Na podstawie Programu Wychowawczo - Profilaktycznego dla każdej klasy tworzy się plan działań wychowawczych i profilaktycznych dostosowany do potrzeb, możliwości i sytuacji wychowawczej klasy.

Zakłada się współpracę z rodzicami oraz instytucjami, wspierającymi działalność wychowawczą i profilaktyczną.

Program jest dokumentem o charakterze otwartym.

5. Diagnoza procesu wychowawczego

Program Wychowawczo-Profilaktyczny powstał na podstawie obserwacji, analizy ankiet i konsultacji z rodzicami, nauczycielami oraz uczniami, dotyczącymi sytuacji wychowawczej w szkole. Jest odpowiedzią na realne potrzeby, problemy i zagrożenia, pojawiające się w szkole i jej środowisku.

W wyniku analizy ankiet i obserwacji wyłoniono najbardziej znaczące dla środowiska naszej szkoły wartości: szacunek, tolerancja, sprawiedliwość, samodzielność, pracowitość, itp. oraz następujące obszary problemowe:

- potrzeba wychowywania poprzez kształtowanie umiejętności społecznych (samodzielność, współpraca rówieśnicza, koleżeństwo, odkrywanie swoich mocnych stron, radzenie sobie w sytuacjach kryzysowych, rozwiązywanie sytuacji trudnych, kształtowanie umiejętności panowania nad emocjami);
- potrzeba działań na rzecz profilaktyki uzależnień, przemocy, otyłości, wiedzy w zakresie zagrożeń współczesnego świata (urządzenia mobilne, media społecznościowe, sieć Internet, gry komputerowe), spotkań z psychologiem i pedagogiem;
- potrzeba działań na rzecz profilaktyki zdrowotnej związanej z pandemią Covid-19, m.in. rozmów z uczniami na temat obecnej sytuacji, uwrażliwienia na przestrzeganie zasad higieny, warsztaty wzmacniające poczucie bezpieczeństwa u uczniów w związku z pandemią;
- potrzeba zorganizowania szkoleń i warsztatów dla rodziców w zakresie relacji rówieśniczych, komunikacji rodzica z dzieckiem, nabywania kompetencji wychowawczych, wynikających ze świadomości poświęcania niewystarczającej uwagi dzieciom.

Program Wychowawczo - Profilaktyczny zakłada stworzenie wizerunku szkoły jako miejsca bezpiecznego i przyjaznego dla uczniów, rodziców, nauczycieli i innych osób z nią związanych. Będziemy dążyć do tego, aby uczniowie naszej szkoły wyrosli na ludzi mądrych, odpowiedzialnych, dobrych i życzliwych, umiejących radzić sobie z trudnościami codziennego życia, odróżniających dobro od zła, bezpieczeństwo od niebezpieczeństwa, reagujących na otaczające zagrożenie, umiejących dostrzegać potrzeby i problemy innych oraz służyć im pomocą.

6. Misja szkoły

Szkoła Podstawowa nr 382 im. Warszawskich Dzieci w Warszawie to nowoczesna, przyjazna placówka, przygotowująca uczniów do kontynuowania nauki na kolejnych etapach edukacyjnych. Jednym z jej głównych celów jest systematyczne podnoszenie jakości pracy we wszystkich obszarach działalności. Dokładamy wszelkich starań, aby uczeń czuł się w niej pewnie i bezpiecznie oraz osiągał sukcesy na miarę swoich możliwości. W naszej szkole panuje atmosfera przyjaźni i wzajemnej akceptacji.

Dążymy do tego, by uczniowie naszej szkoły wyrosli na ludzi, mających poczucie własnej wartości i odpowiedzialności za własne zachowanie.

Jesteśmy szkołą, która:

- zapewnia wszechstronny rozwój osobowości uczniów, uwzględniając ich indywidualne potrzeby,
- rozwija uzdolnienia i zainteresowania uczniów poprzez bogatą ofertę zajęć pozalekcyjnych i udział w różnorodnych konkursach,
- wprowadza uczniów w świat literatury; czytanie jako umiejętność rozumienia, wykorzystania i refleksyjnego przetwarzania tekstów to jedna z najważniejszych umiejętności zdobytych przez ucznia w procesie kształcenia. Dzieci, które dużo czytają z łatwością nazywają swoje uczucia i wchodzą w relacje z rówieśnikami, rzadziej sprawiają kłopoty wychowawcze, obiektywnie patrzą na zachowanie swoje i innych, lepiej radzą sobie z obowiązkiem szkolnym oraz funkcjonowaniem w społeczności szkolnej,
- przygotowuje uczniów do dokonywania odpowiedzialnych wyborów w trakcie korzystania z sieci Internet, bezpiecznego poruszania się w przestrzeni cyfrowej, w tym nawiązywania, opartych na wzajemnym szacunku, relacji z innymi użytkownikami sieci,
- upowszechnia zdrowy styl życia, kształtując postawy prozdrowotne i proekologiczne,
- wychowuje w duchu patriotyzmu, uczy poszanowania historii narodu i tradycji regionu, jednocześnie otwiera uczniów na korzyści, płynące z zachowania pokoju, przestrzegania praw człowieka, integracji europejskiej i współpracy międzynarodowej,
- wychowuje, uwzględniając wartości takie, jak: szacunek, tolerancja, samodzielność, samokrytycyzm oraz poczucie obowiązku.
- dąży do integracji społeczności uczniowskiej poprzez budowanie atmosfery akceptacji i tolerancji w relacjach uczniów wywodzących się z różnych środowisk rodzinnych,
- przekazuje i rozwija kompetencje społeczne, takie jak: komunikacja i współpraca w grupie, także w środowiskach wirtualnych,
- bierze udział w projektach i uczy, wykorzystując metodę projektu,
- dba o właściwy klimat, sprzyjający twórczej i efektywnej pracy,
- jest przyjazna dla ucznia, rodziców i nauczycieli,

- wspomaga wychowawczą rolę rodziny, współdziałając z rodzicami w procesie kształcenia i wychowania,
- gwarantuje nauczanie przez wysoko wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną.

Misją naszej szkoły jest wychowanie dziecka świadomego dokonywanych wyborów, wrażliwego i otwartego na środowisko naturalne i społeczne, w jakim funkcjonuje, pewnie poruszającego się w określonym kulturowo i światopoglądowo systemie wartości, odpowiedzialnego, prawego, krytycznego, tolerancyjnego i zdolnego do współdziałania.

7. Wizja szkoły

Nasza szkoła to placówka, która kształtuje swoich wychowanków w oparciu o szacunek do drugiego człowieka, poszanowanie uniwersalnego systemu wartości, dziedzictwa historycznego i kulturowego tak, aby poprzez właściwe kreowanie własnego rozwoju, godnie wpisać się w kształtowanie otaczającej rzeczywistości.

W naszej szkole zależy nam na wdrażaniu w życie i pielęgnowaniu takich wartości, jak: szacunek, tolerancja, samodzielność, samokrytycyzm oraz poczucie obowiązku.

Dbamy o właściwy klimat, sprzyjający twórczej i efektywnej pracy, który wprowadza relacje, integrujące nauczycieli, uczniów i rodziców we wspólnotę szkolną.

Uczymy otwartości, tolerancji oraz szacunku dla tradycji i kultury różnych narodów.

Uwrażliwiamy uczniów na istotne problemy społeczne: zdrowotne, prawne, finansowe, klimatyczne i ochrony środowiska.

Chcemy być atrakcyjnym i bezpiecznym miejscem nauki, na którego funkcjonowanie mają wpływ wszyscy jego twórcy - nauczyciele, uczniowie i rodzice.

Pragniemy umacniać poczucie podmiotowości i wiary we własne siły, z równoczesnym przygotowaniem do podejmowania działań, składających się na realizację założonych celów.

8. Wizerunek absolwenta szkoły

Realizując ogólne zadania szkoły dążymy do tego, by nasz absolwent:

➤ w sferze nauki:

- **był przygotowany do dalszej nauki**, rozwijał swoje talenty, myślał samodzielnie, twórczo i krytycznie, umiał realizować własne plany i marzenia;
- **sprawnie posługiwał się językiem ojczystym**, umiał korzystać z różnych źródeł informacji, potrafił zdobywać, przetwarzać i wykorzystywać wiedzę, umiał korzystać z nowoczesnych technologii komunikacyjnych;
- **miał świadomość potrzeby nieustannego rozwoju i kształcenia**, był świadomy, że każdemu kreatywnemu działaniu powinien towarzyszyć wysiłek i był gotów go podejmować.

➤ w sferze społecznej:

- **dobrze funkcjonował w swoim otoczeniu**, czuł się członkiem społeczności lokalnej, obywatelem Polski i Europy, był ciekawy świata;
- **znał i szanował tradycje rodziny, szkoły i narodu**, wykazywał chęć poznania ojczystego kraju i jego zwyczajów;
- **znał i kierował się powszechnie uznawanymi wartościami**, potrafił odróżniać dobro od zła;
- **był odpowiedzialny, prawy i uczciwy**, wyrażał siebie w sposób akceptowany społecznie, znał konsekwencje prawne zachowań, które wykraczają poza normy społeczne;
- **był przedsiębiorczy**, umiał dbać o swoje finanse, jak również rozumiał, jak funkcjonuje w społeczeństwie obrót pieniądza;
- **umiał współpracować w grupie** i potrafił budować przyjazne relacje z rówieśnikami, nazywać swoje emocje i panować nad nimi;
- **był tolerancyjny** wobec odrębności innych, w tym wobec cudzoziemców, osób starszych czy niepełnosprawnych;
- **umiał zachować się kulturalnie**, znał zasady dobrego wychowania, używał form grzecznościowych;
- **potrafił budować przyjazne relacje z rówieśnikami**, umiał nazywać swoje emocje, potrafił nad nimi panować, pokojowo rozwiązywał konflikty, umiał dyskutować, był wrażliwy na potrzeby innych;

- **dbał o zdrowie własne i innych**, kształtował właściwe nawyki żywieniowe, znał i stosował się do zasad higieny oraz reżimu sanitarnego w społeczności szkolnej i lokalnej, znał zagrożenia wynikające z zażywania alkoholu, nikotyny i innych używek;
- **stosował się do zasad ekologii**, segregował odpady, dbał o ochronę środowiska, rozumiał sekwencję zachodzących zmian klimatycznych;
- **dbał o swój wygląd**, ubierał się schludnie i odpowiednio do czasu i miejsca;
- **bezpiecznie poruszał się po drogach**, posiadał Kartę Rowerową.

➤ **w sferze kulturowej:**

- **w sposób aktywny i twórczy uczestniczył w różnych formach kultury;**
- **umiał analizować docierające do niego informacje**, był krytyczny wobec zasobów sieci Internet, programów telewizyjnych, filmów, czasopism, książek, znał mechanizmy działania reklamy;
- **był otwarty, komunikatywny, kreatywny** oraz zaangażowany w działalność artystyczną.

9. Powinności wychowawców klas i nauczycieli

- Zapoznanie uczniów swoich klas i ich rodziców z dokumentacją wewnątrzszkolną i obowiązującymi zwyczajami szkoły.
- Opracowanie rocznego planu pracy wychowawczej dla swojej klasy i jego realizacja w trakcie roku szkolnego, a następnie przygotowanie sprawozdania z jego realizacji i wnioski do dalszej pracy.
- Ocenianie zachowania uczniów swojej klasy, zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami.
- Współpraca z innymi nauczycielami, uczącymi w klasie, rodzicami uczniów, pedagogiem szkolnym oraz specjalistami.
- Rozpoznanie oczekiwań swoich uczniów i ich rodziców.
- Dbanie o dobre relacje uczniów w klasie, poczucie bezpieczeństwa i akceptacji.
- Odpowiedzialność za życie, zdrowie i bezpieczeństwo dzieci podczas pobytu w szkole, podczas wyjść i wyjazdów szkolnych.

- Podejmowanie działań profilaktycznych w celu przeciwdziałania niewłaściwym zachowaniom swoich uczniów.
- Zabieganie o różne formy pomocy wychowawczej dla uczniów w porozumieniu z psychologiem i pedagogiem szkolnym.
- Dostosowanie wymagań edukacyjnych do specyficznych potrzeb ucznia.
- Rozwijanie zdolności i talentów swoich uczniów.
- Dokonywanie rozpoznania sytuacji rodzinnej i materialnej ucznia.
- Udzielanie pomocy w przewyższaniu niepowodzeń szkolnych w oparciu o rozpoznane potrzeby uczniów.
- Informowanie rodziców o proponowanych formach pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
- Współdziałanie z instytucjami, pracującymi na rzecz dziecka, policją, strażą miejską, poradnią psychologiczno - pedagogiczną, sądami rodzinnymi, itp.
- Realizowanie zadań związanych z doradztwem zawodowym.
- Kształtowanie postaw społecznych uczniów w ramach wolontariatu.

10. Zasady współpracy wychowawczo-profilaktycznej z rodzicami

Rodzice, jako członkowie społeczności szkolnej, biorą udział w wychowawczych zadaniach szkoły poprzez następujące działania:

- współtworzenie Programu Wychowawczo-Profilaktycznego;
- uczestniczenie w zebraniach, „godzinach otwartych”, „dniach otwartych”;
- udział w warsztatach organizowanych przez wychowawców i specjalistów, które poświęcone są zagadnieniom wychowawczym i profilaktycznym;
- uczciwe i rzetelne informowanie wychowawców o stanie zdrowia dziecka i przyczynach jego nieobecności na zajęciach;
- udział, w charakterze opiekuna, w wycieczkach szkolnych i imprezach organizowanych przez szkołę;
- indywidualne konsultacje z wychowawcami i nauczycielami;
- utrzymywanie systematycznego kontaktu z wychowawcą, w celu uzyskiwania rzetelnej informacji na temat swojego dziecka, jego zachowania, postępów w nauce i przyczyn trudności w szkole;
- wspieranie dziecka we wszystkich jego poczynaniach i zapewnianie mu poczucia bezpieczeństwa;

- dbanie o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez dzieci (np. czuwanie nad bezpiecznym korzystaniem z sieci Internet).

11. Samorząd uczniowski

- Reprezentuje uczniów.
- Jest inspiratorem i organizatorem życia kulturalnego uczniów szkoły.
- Uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej i profilaktycznej szkoły.
- Decyduje w ramach kompetencji określonych w Statucie szkoły o realizowanych przez szkołę zadaniach.
- Propaguje ideę samorządności oraz wychowania w demokracji.

12. Zasady współpracy wychowawczo-profilaktycznej ze środowiskiem lokalnym

Szkoła w oddziaływaniach profilaktycznych i wychowawczych współpracuje z następującymi instytucjami:

- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną nr 15 w Warszawie lub innymi w miarę potrzeb
- Sądem Rejonowym - Wydział Rodzinny i Nieletnich w Warszawie
- Strażą Miejską
- Policją
- Strażą Pożarną
- Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej
- Miejską Biblioteką Publiczną
- Centrum Pomocy Rodzinie
- Urzędem Dzielnicy Ursus – Wydział Oświaty i Wychowania
- Ośrodkiem Kultury „Arsus”
- Domem Kultury „Kolorowa”
- Domem Kultury „Miś”
- Domem Kultury Włochy

Przy realizacji Programu Wychowawczo – Profilaktycznego szkoła współpracuje także z innymi instytucjami (poradnie specjalistyczne, stowarzyszenia, instytucje, wspierające działania ekologiczne i promujące zdrowy styl życia).

13. Główne cele profilaktyki i wychowania

Zgodnie z wytycznymi i polityką Ministra Edukacji Narodowej w roku szkolnym 2020/2021 w harmonogramach pracy wychowawczej zostaną odzwierciedlone podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2020/2021:

1. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia oraz wsparcia psychologiczno – pedagogicznego wszystkim uczniom z uwzględnieniem zróżnicowania ich potrzeb rozwojowych i edukacyjnych.
2. Wykorzystanie w procesach edukacyjnych narzędzi i zasobów cyfrowych oraz metod kształcenia na odległość. Bezpieczne i efektywne korzystanie z technologii cyfrowych.
3. Działania wychowawcze szkoły. Wychowanie do wartości, kształtowanie postaw i respektowanie norm społecznych.

Kształcenie ogólne w szkole podstawowej (według podstawy programowej) ma na celu:

- wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu i szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowanie relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia;
- wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej;
- formowanie u uczniów poczucia godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób;
- wspieranie rozwoju intelektualnego np. poprzez rozwijanie kompetencji takich jak: kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość; rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania; rozbudzanie ciekawości poznawczej uczniów oraz motywacji do nauki;
- ukazywanie wartości wiedzy jako podstawy do rozwoju umiejętności;
- zachęcanie do aktywnego i zdrowego stylu życia;

- kształtowanie umiejętności i przekazywanie wiadomości, które pozwalają w sposób bardziej dojrzały i uporządkowany zrozumieć świat;
- wdrażanie treści kształcenia z zakresu bezpieczeństwa państwa, organizacji działań ratowniczych, edukacji zdrowotnej i pierwszej pomocy
- wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określaniu drogi dalszej edukacji;
- wspieranie wszechstronnego rozwój osobowy ucznia przez pogłębianie wiedzy i rozbudzenie jego naturalnej ciekawości poznawczej;
- kształtowanie postawy otwartej wobec świata i innych ludzi, aktywności w życiu społecznym oraz odpowiedzialności za zbiorowość; ukierunkowanie ucznia ku wartościom
- zachęcanie do zorganizowanego i świadomego samokształcenia opartego na umiejętności przygotowania własnego warsztatu pracy;
- ukierunkowanie ucznia ku wartościom;
- dbanie o zdrowie uczniów i ich prawidłowy rozwój, upowszechnianie systemu wartości, w którym zdrowie jest jedną z głównych wartości, tworzenie negatywnego stosunku do środków uzależniających, ukazanie szkodliwego działania substancji psychoaktywnych na organizm człowieka, rozwijanie postawy asertywnej, odmawiania szkodliwym propozycjom, kształtowanie odpowiedzialności za własne zdrowie.

Najważniejsze umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego w szkole podstawowej to:

1. sprawne komunikowanie się w języku polskim oraz w językach obcych nowożytnych;
2. sprawne wykorzystywanie narzędzi matematyki w życiu codziennym, a także kształcenie myślenia matematycznego;
3. poszukiwanie, porządkowanie, krytyczna analiza oraz wykorzystanie informacji z różnych źródeł;
4. kreatywne rozwiązywanie problemów z różnych dziedzin ze świadomym wykorzystaniem metod i narzędzi wywodzących się z informatyki, w tym programowanie;
5. rozwiązywanie problemów, również z wykorzystaniem technik mediacyjnych;
6. praca w zespole i społeczna aktywność;
7. aktywny udział w życiu kulturalnym szkoły, środowiska lokalnego oraz kraju.

14. Wyniki diagnozy w zakresie zagrożeń związanych z użyciem środków zastępczych (dopalaczy), psychoaktywnych i psychotropowych.

Czy i w jakim stopniu młody człowiek będzie narażony na ryzyko uzależnienia ma wpływ wiele czynników: biologicznych, genetycznych, psychologicznych, społecznych, warunków ekonomicznych, a także rozmaitych wydarzeń życiowych. Niektóre cechy jednostki i jej środowiska sprzyjają powstawaniu zachowań ryzykownych, inne natomiast je hamują.

W profilaktyce określa się je jako czynniki ryzyka i czynniki chroniące.

Do tej pory zidentyfikowano kilkadziesiąt czynników ryzyka i czynników chroniących, które następnie skategoryzowano w kilka grup: czynniki indywidualne, rodzinne, szkolne i związane z szerszym kontekstem środowiska społecznego.

Czynniki ryzyka

Czynniki ryzyka to cechy osobowościowe, sytuacje, warunki i wydarzenia życiowe potencjalnie wpływające na pojawienie się problemów w obszarze zdrowia psychicznego, zwiększające ryzyko ich wystąpienia.

Czynniki ryzyka są silnymi predyktorami zachowań ryzykownych i problemów młodzieży. Mogą one ujawnić się już we wczesnym okresie życia dziecka i wpływać na jego rozwój, dając początek tzw. indywidualnym ścieżkom ryzyka. Ścieżka ryzyka to zapoczątkowany w dzieciństwie ciąg wzajemnie powiązanych, następujących po sobie czynników ryzyka, utrudniających normalny rozwój i przystosowanie dziecka i prowadzących je do obszaru ryzyka.

Indywidualne czynniki ryzyka

- niska samoocena,
- deficyty rozwojowe: nadpobudliwość, słaba odporność na frustrację, niedojrzałość emocjonalna i społeczna, słaba kontrola wewnętrzna,
- cechy charakteru takie jak: impulsywność, skłonność do zachowań ryzykownych, wysoki poziom lęku i niepokoju,
- podatność na wpływy,
- niski poziom oczekiwania sukcesu,
- duże zapotrzebowanie na stymulację,
- wczesnie występujące zachowania problemowe (zachowania opozycyjno- buntownicze, agresywne),
- wczesne rozpoczynanie eksperymentowania z substancjami psychoaktywnymi (inicjacja przed 12 rokiem życia),
- pozytywne oczekiwania dotyczące skutków picia alkoholu i używania innych substancji.

Rodzinne czynniki ryzyka

- niekorzystne czynniki prenatalne (palenia papierosów lub picie alkoholu przez matkę w czasie ciąży),
- brak więzi z rodzicami, wrogość wobec dziecka,
- konflikty rodzinne z udziałem dziecka,

- nieprawidłowa realizacja ról rodzicielskich (słaby nadzór nad dzieckiem, małe zaangażowanie rodziców w aktywność dziecka, surowa dyscyplina w domu lub brak dyscypliny; niekonsekwencja wychowawcza),
- przyzwalające postawy rodziców wobec różnych zachowań problemowych dzieci,
- antyspołeczne wzorce ról w dzieciństwie, negatywne wzory starszego rodzeństwa (picie, palenie, używanie narkotyków),
- przestępczość, nadużywanie środków psychoaktywnych przez rodziców, choroby psychiczne rodziców.

Czynniki ryzyka związane ze szkołą

- zły klimat społeczny szkoły, niski poziom nauczania, brak wsparcia nauczycieli,
- wczesne niepowodzenia w nauce,
- negatywny stosunek do szkoły i obowiązków szkolnych,
- problemy z zachowaniem w szkole.

Czynniki związane z rówieśnikami

- przynależność do niekonstruktywnej grupy rówieśniczej (rówieśnicy z problemami w zachowaniu, nie respektujący norm społecznych, używający substancji psychoaktywnych),
- obserwowane u rówieśników aprobaty dla używania substancji psychoaktywnych,
- odrzucenie przez rówieśników.

Czynniki środowiskowe

- duża dostępność substancji psychoaktywnych,
- nasilenie przemocy w środowisku lokalnym,
- bieda, niski status społeczno-ekonomiczny,
- wysoka przestępczość, nieprzestrzeganie prawa.

Czynniki chroniące

Czynniki chroniące to nic innego jak cechy człowieka, sytuacje życiowe oraz warunki, które minimalizują prawdopodobieństwo wystąpienia problemów. Są one przeciwieństwem czynników ryzyka. Zwiększają odporność na trudności, by lepiej móc się z nimi zmagać, modyfikując negatywny wpływ. Działają kompensacyjnie i moderująco na czynniki ryzyka. Wpływ czynników chroniących nie jest identyczny we wszystkich fazach rozwojowych. Czynniki chroniące w dzieciństwie mogą na przykład tracić swoją siłę w okresie dojrzewania.

Czynniki chroniące można podzielić na indywidualne, rodzinne, rówieśnicze, związane ze szkołą i środowiskowe.

Indywidualne czynniki chroniące

- poziom inteligencji,
- temperament,
- stan zdrowia psychicznego,

- podatność na choroby,
- dobre zdolności adaptacyjne, zrównoważenie emocjonalne,
- umiejętności społeczne,
- adekwatne poczucie własnej wartości i wiara we własne możliwości,
- plany i cele życiowe,
- ciekawość poznawcza,
- aspiracje,
- asertywność,
- optymizm,

Rodzinne czynniki chroniące

- silne więzi rodzinne,
- wsparcie ze strony rodziców,
- stabilne relacje między rodzicami,
- zaangażowane rodziców w życie dziecka,
- angażowanie rodziców w naukę i wychowanie dziecka,
- zaspokajanie potrzeb dziecka,
- jasne komunikaty od rodziców,

Rówieśnicze czynniki chroniące

- pozytywne relacje rówieśnicze,
- przynależność do grupy rówieśniczej,
- prospołeczność wśród rówieśników,
- zachowanie norm i zasad w społeczności rówieśniczej,
- wsparcie i pomoc rówieśnicza,

Czynniki chroniące związane ze szkołą

- efektywna współpracy między osobami wpływającymi na edukację i wychowanie,
- poczucie akceptacji w szkole,
- przynależność do środowiska szkolnego,
- pozytywne wzmocnienia,
- wsparcie nauczycieli, pozytywna atmosfera w środowisku szkolnym,
- dbanie o pozytywne relacje między rówieśnikami,
- wymaganie od uczniów odpowiedzialności i wzajemnej pomocy,
- możliwość rozwoju zainteresowań i osiągnięcia sukcesów,
- warsztaty psychoedukacyjne na temat uzależnień i ich konsekwencji,

Środowiskowe czynniki chroniące

- łatwy dostęp do ośrodków zdrowia, wsparcia, poradni, służb społecznych,
- dostęp do aktywności społecznych,

- obcowanie z osobami wspierającymi,
- pozytywne relacje z sąsiadami,
- przebywanie w bezpiecznym środowisku, bez objaw agresji i przemocy,

W procesie ewaluacji Programu Wychowawczo-Profilaktycznego Szkoły Podstawowej Nr 382 im. Warszawskich Dzieci zostały przeprowadzone badania (czerwiec 2020 r.), które miały na celu uaktualnienie czynników ryzyka oraz czynników chroniących (związane z użyciem środków zastępczych (dopalaczy), psychoaktywnych i psychotropowych). Narzędziem badawczym były trzy ankiety, których respondentami byli uczniowie, rodzice uczniów i nauczyciele szkoły.

Uczniowie

W badaniu przeprowadzonym przez Szkołę Podstawową Nr 382 wzięło udział 217 uczniów. Ponad połowa uczniów udzielających odpowiedzi posiada wiedzę na temat uzależnień. Czerpie ją z Internetu, dowiaduje się o nich w szkole, z telewizji, z książek oraz od rówieśników. Jedynie kilka osób próbowało używek.

Czynnikami mogącymi stwarzać ryzyko wystąpienia uzależnień uczniów naszej szkoły są:

- poświęcanie więcej niż 5 godzin dziennie na korzystanie z Internetu,
- sporadyczny problem z zachowaniem w szkole,
- niepewność w szkole,
- częścicowe odrzucenie przez rówieśników,
- sporadyczne dostrzeganie przejawów agresji, jakimi są: plotkowanie, obmawianie, wyzywanie, wyśmiewanie, bicie, kopanie,
- uzależnienia najbliższych (najczęstszym uzależnieniem jest palenie papierosów).

Czynnikami chroniącymi występującymi w naszej szkole, jak wynika z ankiety są:

- średnia a nawet wysoka samoocena,
- rzadki bunt, agresja i problemy z zachowaniem w szkole,
- dobry lub średni stosunek do obowiązków szkolnych,
- niska podatność na negatywny wpływ rówieśników i w większości brak poczucia odrzucenia przez kolegów,
- wsparcie od rodziców w trudnych sytuacjach,
- zainteresowanie rodziców, co robi i z kim spotyka się ich dziecko,
- ograniczony dostęp do używek (alkohol, narkotyki, dopalacze, papierosy),
- brak zagrożenia narkotykami, dopalaczami w szkole,
- duże poczucie bezpieczeństwa w szkole,
- umiarkowane wsparcie od nauczycieli.

Zalecenia

1. Ograniczenie korzystania z komputera/Internetu.
2. Praca nad motywacją i uświadamianie znaczenia nauki w związku ze sporadycznym pojawianiem się buntu, agresji i negatywnego stosunku uczniów do nauki.
3. Znaczna większość uczniów czuje się w szkole bezpiecznie, nie ma problemów z odrzuceniem przez rówieśników oraz nie dostrzega zagrożeń uzależnieniami w środowisku szkolnym. Istnieje jednak grupa uczniów, która czuje niepewność i odrzucenie przez kolegów. Warto pracować nad integracją, akceptacją, tolerancją i poczuciem bezpieczeństwa wśród uczniów, organizując np. warsztaty ze specjalistami lub poruszając przez wychowawców tematy związane z wyżej wymienionymi trudnościami podczas godzin wychowawczych. Należy zachęcać uczniów do otwartości i pomocy innym.
4. Ważne jest, by nauczyciele, specjaliści i rodzice pomagali rozwiązywać konflikty między rówieśnikami, zachęcali do prospołecznych zachowań.
5. Uczniowie otrzymują umiarkowane wsparcie od nauczycieli. Oznacza to, że nauczyciele nie narzucają się, a podopieczni zawsze mogą zwrócić się do pedagoga z problemem. Należy kontynuować takie działania.
6. Kontynuacja wzmocnienia poczucia wartości.
7. Dalsze działania profilaktyczne w szkole.
8. Nieustanne wspieranie uczniów przez rodziców.

Nauczyciele

W badaniu wzięło udział 60 nauczycieli Szkoły Podstawowej nr 382 w Warszawie. Wyniki przeprowadzonej ankiety, dotyczącej czynników ryzyka i czynników chroniących, przedstawiają się następująco. Z programem wychowawczo-profilaktycznym zapoznali się prawie wszyscy nauczyciele. Większość nauczycieli deklaruje, iż realizuje go w swojej pracy.

Czynniki ryzyka jakie występują wśród uczniów, które mogą zwiększyć ryzyko sięgania po używki to:

- niska samoocena,
- deficyty rozwojowe i podatność na wpływy,
- negatywny stosunek do obowiązków szkolnych,
- odrzucenie przez rówieśników,
- niski status społeczno-ekonomiczny i łatwa dostępność do używek.

W badaniu zaobserwowano czynniki, które przyczyniają się do zmniejszenia ryzyka, sięgania po używki przez uczniów. Wyróżniono następujące czynniki chroniące:

- wsparcie rodziców,
- prawidłowo wykonywane obowiązki rodzicielskie,
- zaangażowanie rodziców we współpracę ze szkołą,
- akceptacja uczniów wśród rówieśników,
- wsparcie nauczycieli,
- prowadzenie w szkole zajęć profilaktycznych dotyczących uzależnień,
- wśród uczniów nie ma osób uzależnionych i nie dostrzega się dostępu do używek.

Zalecenia

1. Opracowanie i wprowadzenie przez nauczycieli zasad postępowania obowiązujących w szkole, z jednoczesnym wyciągnięciem konsekwencji ich nieprzestrzegania.
2. Wprowadzenie warsztatów - zajęć podnoszących poczucie wartości wśród uczniów.
3. Rozmowy z rodzicami uczniów na temat niedopuszczania do konfliktów rodzinnych, których świadkiem jest dziecko.
4. Niezwłoczne skontaktowanie się z rodzicami lub odpowiednimi organami w razie zauważenia problemów z używkami lub uzależnieniem.
5. Współpraca nauczycieli ze specjalistami i udzielanie potrzebującym uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
6. Podejmowanie szeregu działań mających na celu niwelowanie zachowań agresywnych u dzieci.
7. Prowadzenie rozmów i warsztatów z uczniami na temat uzależnień i używek.

Rodzice

W badaniu przeprowadzonym przez Szkołę Podstawową Nr 382 wzięło udział 255 rodziców uczniów. Spośród opracowanych aspektów wyodrębniono najczęściej występujące czynniki ryzyka wskazane przez rodziców uczniów. Najwyższe wskaźniki jakie odnotowano związane były z rzadką kontrolą rodziców nad tym, co uczniowie oglądają w telewizji i przeglądają w internecie, brakiem wyciągnięcia konsekwencji nieprzestrzegania zasad obowiązujących w domu przez rodziców oraz nadmiernym korzystaniem uczniów z telefonu komórkowego. Ponadto w opinii rodziców uczniowie korzystają z internetu więcej niż trzy godziny dziennie. Negatywny wpływ takiego korzystania z internetu przyczynił się do: zubożenia kontaktów międzyludzkich, uzależnienia od gier sieciowych, złego oddziaływanie na psychikę. Wśród odpowiedzi dużej grupy respondentów zauważono występowanie konfliktów rodzinnych, których dziecko było świadkiem, bądź sytuacji, w których dziecko przebywało w obecności osób prezentujących negatywne wzorce zachowań.

Do głównych czynników ryzyka należały:

- występowanie u dzieci zachowań problemowych np. bunt, agresja, przemoc, niestosowanie się do zasad,
- wdawanie się w kłótnie i bójki,
- stosowanie wyzwisk,
- szantaż.

W opinii rodziców biorących udział w badaniu szkoła nie zapewnia możliwości rozwoju zainteresowań i osiągania sukcesów przez dzieci. Jak również nauczyciele nie oferują wsparcia uczniom.

Do czynników chroniących wyodrębnionych wśród odpowiedzi rodziców, należy:

- adekwatna samoocena dzieci i młodzieży;
- wiara we własne możliwości oraz występowanie u uczniów: dobrych zdolności adaptacyjnych, umiejętności społecznych, ciekawości poznawczej, optymizmu;

-nie podejmowanie prób przez uczniów wczesnego eksperymentowania z substancjami psychoaktywnymi takimi jak: alkohol, papierosy, środki odurzające.

Oдноśnie relacji rodzic-dziecko zaobserwowano następujące czynniki chroniące:

-wspieranie dziecka w podejmowanych przez niego aktywnościach,
-zaangażowanie rodziców w życie dziecka, interesowanie się rodziców postępami w nauce dziecka, znajomość i zaspokajanie potrzeb dziecka.

Ponadto rodzice klasyfikują poziom więzi emocjonalnej z dzieckiem jako bardzo silną. Według rodziców, uczniowie szkoły przynależą do grup rówieśniczych, które oferują im wsparcie oraz mają pozytywny wpływ na ich funkcjonowanie. Rodzice zadeklarowali, iż w środowisku lokalnym nie występują w takie czynniki jak: dostępność używek, nasilenie przemocy, niski status społeczno-ekonomiczny, wysoka przestępczość. Badani w tej grupie stwierdzili, iż pozostają w stałej współpracy i kontakcie z nauczycielami szkoły, ponadto deklarują, iż ich dzieci czują się bezpiecznie na terenie placówki.

Zalecenia

1. Zwiększenie kontroli rodzicielskiej nad dostępnością i możliwością korzystania przez uczniów z internetu, telewizji oraz telefonu komórkowego.
2. Opracowanie i wprowadzenie przez rodziców uczniów zasad postępowania obowiązujących w domu, z jednoczesnym wyciąganiem konsekwencji ich nieprzestrzegania.
3. Niwelowanie przez rodziców i nauczycieli skutków negatywnego oddziaływania internetu na uczniów, w tym: rozmowy z dziećmi, otwieranie ich na grupę rówieśniczą oraz zachęcanie do podejmowania kontaktów społecznych, podejmowanie działań profilaktycznych ukierunkowanych na przeciwdziałanie uzależnieniom od gier.
4. Niedopuszczanie do konfliktów rodzinnych, w których świadkiem jest dziecko. Niwelowanie w jego otoczeniu występowania negatywnych wzorców zachowań. Korzystanie przez rodziców i uczniów z pomocy psychologiczno-pedagogicznej oferowanej na terenie szkoły oraz w razie potrzeby sięganie po pomoc specjalistów poza terenem szkoły np. udział w terapii rodzinnej.
5. Podejmowanie działań mających na celu niwelowanie występowania u dzieci zachowań problemowych np. bunt, agresja, przemoc, niestosowanie się do zasad, wdawanie się w kłótnie i bójki, stosowanie wyzwisk, szantaż. Prowadzenie rozmów z uczniami na temat ich potrzeb i trudności, korzystanie z terapii, w tym np. Treningu Umiejętności Społecznych, Treningu Zastępowania Agresji.
6. Oferowanie rodzicom oraz uczniom indywidualnego, dostosowanego do potrzeb oraz aktualnej sytuacji rodziny wsparcia i pomocy przez pracowników szkoły. Organizowanie warunków i przestrzeni do rozwijania zainteresowań, a także potencjału rozwojowego uczniów na terenie placówki.

15. Prowadzenie działań profilaktycznych wymierzonych w używanie środków zastępczych (tzw. dopalaczy), psychoaktywnych i psychotropowych.

Celem interwencji profilaktycznej w szkole będzie oddziaływanie zarówno na czynniki ryzyka, jak i na czynniki chroniące. Działania profilaktyczne szkoły będą skierowane na najważniejsze czynniki ryzyka tkwiące zarówno w samej jednostce, jak i w jej otoczeniu społecznym.

Profilaktyka ma na celu zapobieganie wystąpieniu niepożądanego zjawiska, a realizowana może być m.in. poprzez programy profilaktyczne adresowane do różnych grup odbiorców, np. uczniów oraz ich rodziców. Zgodnie ze standardami Światowej Organizacji Zdrowia profilaktyka podzielona jest na 3 poziomy:

- **profilaktyka uniwersalna** – skierowana do całych grup, o niskim poziomie ryzyka, a jej celem jest zmniejszenie lub eliminacja czynników ryzyka sprzyjających np. uzależnieniu;
- **profilaktyka selektywna** – adresowana do jednostek lub grup, które z uwagi na sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko używania narkotyków lub wystąpienia uzależnienia;
- **profilaktyka wskazująca** – skierowana do jednostek lub grup wysokiego ryzyka, zagrożonych użyciem środków zastępczych (dopalaczy), psychoaktywnych i psychotropowych

Zadania z zakresu profilaktyki szkolnej będą realizowane za pomocą różnych strategii profilaktycznych. Skuteczne i sprawdzone strategie profilaktyczne są jednym z podstawowych elementów profilaktyki uzależnień i mają istotny wpływ na osiągnięcie założonych w programach celów. Opierają się one na naukowych podstawach i wyjaśniają, dlaczego ludzie sięgają po narkotyki lub podejmują inne ryzykowne zachowania. Istnieje wiele strategii, które są stosowane w profilaktyce narkomanii. Do najbardziej popularnych należą:

- **strategie informacyjne**, których celem jest dostarczenie rzetelnej wiedzy na temat skutków używania substancji psychoaktywnych. Główną formą przekazu jest wykład, pogadanka lub prezentacja filmu;

- **strategie edukacyjne**, pomagające rozwijać umiejętności psychospołeczne uczniów, takie jak np.: nawiązywanie kontaktów interpersonalnych, sposoby radzenia sobie ze stresem, asertywność, rozwiązywanie konfliktów. Zajęcia realizowane są głównie metodą warsztatową. Na warsztatach młodzież uczy się właściwej komunikacji, asertywności, radzenia sobie z trudnymi emocjami;
- **strategie alternatyw** ukazujące różne formy spędzania wolnego czasu, rozwijające zdolności i zainteresowania uczniów. Działania mają na celu stworzenie młodym ludziom alternatywy dla podejmowania zachowań ryzykownych;
- **strategie interwencyjne**, których celem jest pomoc w pokonywaniu trudności oraz wspieranie w sytuacjach kryzysowych. Strategia ta z uwagi na zindywidualizowane podejście realizowana jest na poziomie profilaktyki selektywnej i wskazującej.

Z wykorzystaniem różnych strategii profilaktycznych w szkole, będą realizowane następujące zadania:

- lekcje psychoedukacyjne na temat dopalaczy,
- warsztaty z psychologiem, pedagogiem, pielęgniarką,
- pogadanki z wychowawcą,
- apele/lekcje profilaktyczne,
- filmy profilaktyczne,
- gazetki szkolne: klasowe i korytarzowe,
- plakaty, ulotki,
- obserwacja uczniów i każdorazowe udzielanie wsparcia i pomocy
- szkolenia i warsztaty dla nauczycieli oraz specjalistów na temat rozpoznawiania i konsekwencji zażywania dopalaczy,
- szkolenia dla rodziców na temat dopalaczy,
- pogadanki dla uczniów o szkodliwości zażywania dopalaczy oraz innych substancji psychotropowych (wychowawcy, psycholog, pedagog),
- nawiązanie współpracy z Państwową Inspekcją Sanitarną, Policją i innymi organizacjami oraz fundacjami zajmującymi się zapobieganiem rozpowszechnianiu substancji psychotropowych (wychowawcy, pedagog),
- udostępnianie w szkole materiałów informacyjnych: plakatów, ulotek, numerów telefonów instytucji pomocowych, adresów stron internetowych poświęconych profilaktyce narkomanii (nauczyciele, psycholog, pedagogy),

- zapewnienie wsparcia dzieciom nieśmiałym, z niską samoocena, asertywnością i małą tolerancją na stres (nauczyciele i specjaliści),
- zwiększanie kompetencji rodziców, prowadzenie warsztatów umiejętności wychowawczych (nauczyciele i specjaliści),
- ukazujące różne formy spędzania wolnego czasu (wychowawcy),
- prowadzenie zajęć rozwijających zdolności i zainteresowania uczniów (nauczyciele),
- budowanie u dzieci pozytywnego obrazu siebie (nauczyciele i specjaliści),
- angażowanie rodziców w sprawy dzieci, budowanie więzi z dzieckiem (nauczyciele i specjaliści),
- budowanie prospołecznych postaw wśród uczniów (nauczyciele i specjaliści),
- stwarzanie dzieciom okazji do przeżywania sukcesów (nauczyciele i specjaliści),
- budowanie w szkole pozytywnego klimatu (nauczyciele i specjaliści),
- wymaganie od uczniów odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy (nauczyciele i specjaliści),
- zdecydowany brak akceptacji przez szkołę dla przemocy (nauczyciele i specjaliści).

16. Program wychowawczo-profilaktyczny - pierwszy etap edukacyjny klasy

I – III

Obszar oddziaływań	Zadania dla klas I-III
Zdrowie-edukacja zdrowotna	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, kształtowanie umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia; • zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej; • przygotowanie do podejmowania działań mających na celu zdrowy styl życia w aspekcie fizycznym i psychicznym; • kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie; • rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku; • kształtowanie umiejętności analizy zjawisk przyrodniczych, rozumowania przyczynowo-skutkowego; • uświadomienie wpływu przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin; • kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki. • znajomość zasad zachowania w sytuacji epidemicznej. Zapobieganie, przeciwdziałanie i zwalczanie COVID-19. Kształtowanie odpowiedzialności za zdrowie własne oraz innych.
Relacje-kształtowanie postaw społecznych	<ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych; • rozwijanie umiejętności formułowania prostych wniosków na podstawie obserwacji i własnych doświadczeń; • kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących reguł; • kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej; • przygotowanie do sprawiedliwego i uczciwego oceniania zachowania własnego i innych ludzi; • zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju; • rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym,

	<p>umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwracanie uwagi na istotne problemy społeczne, m.in.: prawnych, finansowych, klimatycznych i ochrony środowiska;
<p>Kultura - wartości, normy, wzory zachowań</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie umiejętności właściwego komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych, dbałość o język i kulturę wypowiedzenia się; • kształtowanie umiejętności analizy prostych sytuacji wychowawczych, odróżniania dobra od zła; • kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur i tradycji, określanie swojej przynależności kulturowej poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym, uczestniczenie w życiu kulturalnym środowiska rodzinnego, szkolnego, lokalnego oraz wydarzeniach organizowanych przez najbliższą społeczność; • kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi i wytworami kultury, zapoznanie z wybranymi dziełami architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, wyzwalanie potrzeby kontaktu z literaturą i sztuką dla dzieci; • kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi, niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji; • inspirowanie do podejmowania aktywności i inicjatyw oraz pracy zespołowej, wspomaganie działań służących kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia; • przygotowanie do radzenia sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych, budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów; • przygotowanie do podejmowania działań mających na celu identyfikowanie i rozwijanie własnych zainteresowań; • wstępne kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji narodowych oraz tradycji związanych z rodziną, szkołą i społecznością lokalną; • kształtowanie umiejętności wyrażania własnych emocji w różnych formach ekspresji; • kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka, podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje i działania; • kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw.

<p>Profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz sytuacjach nadzwyczajnych; • kształtowanie umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, internetu i multimediiów; • przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z narzędzi i urządzeń technicznych, bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych i poruszania się po drogach; • przygotowanie do bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji, zapobiegania i przeciwdziałania sytuacjom problemowym; • kształtowanie umiejętności utrzymywania ładu i porządku wokół siebie, w miejscu nauki i zabawy.
--	---

Przedstawione zadania będą realizowane z wykorzystaniem poniższych metod przez wychowawców, nauczycieli i specjalistów:

- zajęcia integracyjne i wychowawcze,
- lekcje tematyczne,
- apele,
- warsztaty,
- pogadanki,
- wycieczki,
- udział w uroczystościach szkolnych i lokalnych,
- filmy,
- konkursy,
- plakaty propagujące,
- zapraszanie gości z różnych instytucji.

17. Program wychowawczo-profilaktyczny - drugi etap edukacyjny klasy IV – VIII

OBSZAR	ZADANIA				
	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII	Klasa VIII
Zdrowie – edukacja zdrowotna	<p>Nabycie podstawowej wiedzy na temat stresu.</p> <p>Inspirowanie młodzieży do myślenia o własnej motywacji do działania.</p> <p>Nabywanie umiejętności gromadzenia i porządkowania wiedzy o sobie.</p> <p>Kształtowanie postaw otwartych na poszukiwanie pomocy oraz porady, kiedy zaczynają się trudności i kiedy wybór jest ważny i trudny.</p> <p>Kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia.</p> <p>Znajomość zasad</p>	<p>Zachęcanie uczniów do pracy nad własną motywacją oraz analizą czynników, które ich demotywuja.</p> <p>Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych.</p> <p>Prezentowanie sposobów pokonywania własnych słabości oraz akceptowania ograniczeń i niedoskonałości.</p> <p>Znajomość zasad zachowania w sytuacji epidemicznej. Zapobieganie, przeciwdziałanie i zwalczanie COVID-19.</p> <p>Kształtowanie odpowiedzialności za</p>	<p>Kształtowanie umiejętności rozpoznawania własnych cech osobowości.</p> <p>Kształtowanie konstruktywnego obrazu własnej osoby, np. świadomości mocnych i słabych stron.</p> <p>Rozwijanie właściwej postawy wobec zdrowia i życia jako najważniejszych wartości.</p> <p>Doskonalenie i wzmacnianie zdrowia fizycznego.</p> <p>Znajomość zasad zachowania w sytuacji epidemicznej. Zapobieganie, przeciwdziałanie i</p>	<p>Kształtowanie postawy proaktywnej, w której uczeń przejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialności za swoje działania, decyzje.</p> <p>Kształtowanie umiejętności świadomego wyznaczania sobie konkretnych celów.</p> <p>Rozwijanie umiejętności hierarchizacji zadań.</p> <p>Podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez określanie osobistego potencjału.</p> <p>Kształtowanie świadomości własnego ciała z uwzględnieniem</p>	<p>Kształtowanie postawy uczniów nastawionej na rozwiązania – charakteryzującej się samoświadomością, wyobraźnią, kreatywnością.</p> <p>Kształtowanie umiejętności wyznaczania sobie celów krótko- i długoterminowych.</p> <p>Rozwijanie umiejętności ustalania priorytetów, uwzględniając kryteria ważności i pilności.</p> <p>Rozwijanie umiejętności oceny własnych możliwości.</p> <p>Kształtowanie świadomości dotyczącej</p>

	zachowania w sytuacji epidemicznej. Zapobieganie, przeciwdziałanie i zwalczanie COVID-19. Kształtowanie odpowiedzialności za zdrowie własne oraz innych.	zdrowie własne oraz innych.	zwalczanie COVID-19. Kształtowanie odpowiedzialności za zdrowie własne oraz innych.	zmian fizycznych i psychicznych w okresie dojrzewania. Znajomość zasad zachowania w sytuacji epidemicznej. Zapobieganie, przeciwdziałanie i zwalczanie COVID-19. Kształtowanie odpowiedzialności za zdrowie własne oraz innych.	wykorzystania ruchu w życiu człowieka jako skutecznego sposobu dbania o zdrowie psychiczne. Znajomość zasad zachowania w sytuacji epidemicznej. Zapobieganie, przeciwdziałanie i zwalczanie COVID-19. Kształtowanie odpowiedzialności za zdrowie własne oraz innych.
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	Kształtowanie umiejętności właściwej komunikacji, stanowiącej podstawę współdziałania. Kształtowanie umiejętności asertywnego wyrażania własnych potrzeb. Rozwijanie wrażliwości na potrzeby i trudności innych ludzi. Kształtowanie postawy szacunku i zrozumienia wobec innych osób.	Rozwijanie umiejętności rozumienia innych, która sprzyja efektywnej współpracy. Wyzwalanie chęci do działania na rzecz innych osób w celu poprawy ich sytuacji (wolontariat). Rozwijanie poczucia przynależności do grupy (samorząd uczniowski, klub, drużyna, wspólnota). Kształtowanie otwartości	Kształtowanie umiejętności współpracy w dążeniu do osiągnięcia celu. Uwrażliwianie na różne obszary ludzkich problemów i potrzeb poprzez krzewienie potrzeby udzielania pomocy (wolontariat). Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych: wyrażanie własnych opinii, przekonań i poglądów. Rozwijanie	Kształtowanie umiejętności wchodzenia w interakcje z ludźmi w sposób zapewniający zadowolenie obydwu stron. Kształtowanie umiejętności szukania inspiracji, rozwijanie własnej kreatywności. Rozwijanie odpowiedzialności za siebie i innych (wolontariat).	Rozwijanie umiejętności poszukiwania takich rozwiązań, które stwarzają korzyści dla obydwu stron. Rozwijanie umiejętności dostrzegania pozytywnych aspektów działania zespołowego poprzez docenienie różnic zdań i wiedzy, doświadczeń, specjalizacji, kompetencji. Rozwijanie potrzeby

	<p>Rozwijanie zdolności do inicjowania i podtrzymywania znaczących głębszych relacji.</p> <p>Budowanie atmosfery wzajemnego szacunku w społeczności szkolnej.</p> <p>Zwracanie uwagi na istotne problemy społeczne, m.in.: prawnych, finansowych, klimatycznych i ochrony środowiska.</p>	<p>na doświadczenia innych ludzi, ich sposobów rozwiązywania problemów, na nową wiedzę. Rozwijanie świadomości dotyczącej roli osób znaczących i autorytetów.</p> <p>Zwracanie uwagi na istotne problemy społeczne, m.in.: prawnych, finansowych, klimatycznych i ochrony środowiska.</p>	<p>świadomości roli i wartości rodziny w życiu człowieka. Rozwijanie samorządności.</p> <p>Zwracanie uwagi na istotne problemy społeczne, m.in.: prawnych, finansowych, klimatycznych i ochrony środowiska.</p>	<p>Zwracanie uwagi na istotne problemy społeczne, m.in.: prawnych, finansowych, klimatycznych i ochrony środowiska.</p>	<p>ciągłego doskonalenia siebie jako jednostki, członka rodziny i społeczeństwa.</p> <p>Zwracanie uwagi na istotne problemy społeczne, m.in.: prawnych, finansowych, klimatycznych i ochrony środowiska.</p>
<p>Kultura – wartości, normy i wzory zachowań</p>	<p>Zapoznanie z rolą zainteresowań w życiu człowieka.</p> <p>Uwrażliwianie na kwestie moralne, np. mówienia prawdy, sprawiedliwego traktowania.</p> <p>Kształtowanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia.</p>	<p>Rozwijanie zainteresowań i pasji uczniów.</p> <p>Budowanie samoświadomości dotyczącej praw, wartości, wpływów oraz postaw.</p> <p>Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji.</p>	<p>Rozwój zainteresowań, poszerzenie autonomii i samodzielności.</p> <p>Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływów rówieśników i mediów na zachowanie.</p> <p>Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań</p>	<p>Popularyzowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.</p> <p>Rozwijanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia i samokształcenia, zaangażowania w zdobywanie wiedzy i umiejętności.</p> <p>Rozwijanie takich cech</p>	<p>Popularyzowanie wiedzy o różnicach kulturowych oraz rozwijanie umiejętności korzystania z niej w kontakcie z przedstawicielami innych narodowości.</p> <p>Popularyzowanie wiedzy i rozwijanie świadomości na temat zasad</p>

	Kształtowanie potrzeby uczestnictwa w kulturze.	Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się z uwzględnieniem sytuacji i miejsca.	i czynników które na nie wpływają. Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego.	jak: pracowitość, odpowiedzialność, prawdomówność, rzetelność i wytrwałość. Umacnianie więzi ze społecznością lokalną.	humanitaryzmu. Rozwijanie poczucia odpowiedzialności społecznej poprzez podejmowanie działań na rzecz lokalnej społeczności.
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	<p>Redukowanie agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania problemów.</p> <p>Budowanie atmosfery otwartości i przyzwolenia na dyskusję.</p> <p>Uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych. Zwiększanie wiedzy na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych. Rozwijanie umiejętności</p>	<p>Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji.</p> <p>Rozwijanie umiejętności identyfikowania przyczyn własnego postępowania.</p> <p>Dokonywanie analizy wpływu nastawienia do siebie i innych na motywację do podejmowania różnorodnych zachowań.</p> <p>Rozwijanie poczucia osobistej odpowiedzialności, zachęcanie do angażowania się w prawidłowe</p>	<p>Dostarczanie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych sytuacjach.</p> <p>Budowanie atmosfery wsparcia i zrozumienia w sytuacji problemowej oraz promowanie rzetelnej wiedzy mającej na celu zredukowanie lęku.</p> <p>Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z własnymi negatywnymi emocjami oraz z zachowaniami agresywnymi.</p> <p>Kształtowanie przekonań dotyczących znaczenia posiadanych informacji,</p>	<p>Rozwijanie postaw opartych na odpowiedzialności za dokonywane wybory i postępowanie.</p> <p>Dostarczenie wiedzy z zakresu prawa dotyczącego postępowania w sprawach nieletnich.</p> <p>Przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom seksualnym.</p> <p>Rozwijanie umiejętności reagowania w sytuacjach kryzysowych, niesienia pomocy dotkniętym nimi osobom oraz minimalizowania ich negatywnych</p>	<p>Propagowanie wiedzy na temat prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych.</p> <p>Rozwijanie umiejętności wykorzystywania elementów negocjacji i mediacji w sytuacji rozwiązywania konfliktów.</p> <p>Rozwijanie umiejętności podejmowania działań zgodnych ze zweryfikowanymi źródłami wiedzy.</p> <p>Utrwalanie umiejętności oceny konsekwencji</p>

	troski o własne bezpieczeństwo w relacjach z innymi.	i zdrowe zachowania. Doskonalenie umiejętności rozpoznawania symptomów uzależnienia od komputera i internetu.	których wykorzystanie pomaga w redukowaniu lęku w sytuacjach kryzysowych. Rozwijanie świadomości dotyczącej prawa do prywatności, w tym do ochrony danych osobowych oraz ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci.	skutków. Rozwijanie umiejętności lepszego rozumienia siebie poprzez poszukiwanie i udzielanie odpowiedzi na pytania: Kim jestem? Jakie są moje cele i zadania życiowe?	podejmowanych działań dla siebie i dla innych – określanie alternatywnych rozwiązań problemu. Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji.
--	--	--	---	---	---

Przedstawione zadania będą realizowane z wykorzystaniem poniższych metod przez wychowawców, nauczycieli i specjalistów:

- zajęcia integracyjne i wychowawcze,
- lekcje tematyczne,
- apele,
- warsztaty,
- pogadanki,
- wycieczki,
- udział w uroczystościach szkolnych i lokalnych,
- filmy,
- konkursy,
- plakaty propagujące,
- zapraszanie gości z różnych instytucji.

18. Wymagania szczegółowe dotyczące obszarów wychowania i profilaktyki zawarte w podstawach programowych przedmiotów kształcenia ogólnego w Szkole Podstawowej

Tabela nr 1. Zdrowie – edukacja zdrowotna

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Szkoła podstawowa	
Edukacja wczesnoszkolna	<ul style="list-style-type: none"> - dba o higienę oraz estetykę własną i otoczenia; - ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia człowieka; - posługuje się numerami telefonów alarmowych, formułuje komunikat wezwanie o pomoc: Policji, Pogotowia Ratunkowego, Straży Pożarnej; - posługuje się danymi osobowymi w kontakcie ze służbami mundurowymi i medycznymi, w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia; - reaguje stosownym zachowaniem w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia jego lub innej osoby; - wymienia wartości odżywcze produktów żywnościowych, ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia, ogranicza spożywa- nie posiłków o niskich wartościach odżywczych i niezdrowych, zachowuje umiar w spożywaniu produktów słodzonych, zna konsekwencje zjadania ich w nadmiarze; - przygotowuje posiłki służące utrzymaniu zdrowia; - ubiera się odpowiednio do stanu pogody, poszukuje informacji na temat pogody, wykorzystując np. internet; - ma świadomość, iż nieodpowiedzialne korzystanie z technologii ma wpływ na utratę zdrowia człowieka;
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> - w sposób odpowiedzialny posługuje się technologią dostosowaną do jego predyspozycji psychofizycznych i zdrowotnych;
Biologia	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje związek pomiędzy własnym postępowaniem a zachowaniem zdrowia oraz rozpoznaje sytuacje wymagające konsultacji lekarskiej; - uzasadnia konieczność ochrony przyrody; - opisuje i prezentuje postawę i zachowania człowieka odpowiedzialnie korzystającego z dóbr przyrody;
Wychowanie fizyczne	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje, jakie znaczenie ma aktywność fizyczna dla zdrowia; - opisuje piramidę żywienia i aktywności fizycznej; - opisuje zasady zdrowego odżywiania;

	<ul style="list-style-type: none"> - przestrzega zasad higieny osobistej i czystości odzieży; - przyjmuje prawidłową postawę ciała w różnych sytuacjach; - omawia sposoby postępowania w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia; - wymienia czynniki, które wpływają pozytywnie i negatywnie na zdrowie i samopoczucie oraz wskazuje te, na które może mieć wpływ; - omawia sposoby redukowania nadmiernego stresu i radzenia sobie z nim w sposób konstruktywny; - wymienia przyczyny i skutki otyłości oraz nieuzasadnionego odchudzania się i używania sterydów w celu zwiększenia masy mięśni; - wyjaśnia wymogi higieny wynikające ze zmian zachodzących w organizmie w okresie dojrzewania;
WOS	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje przypadki wymagające postaw asertywnych; - podaje przykłady trudnych społecznie sytuacji, w których należy zachować się asertywnie; uzasadnia, że można zachować dystans wobec nieaprobowanych przez siebie zachowań innych ludzi lub przeciwstawić się im; przedstawia różne formy zachowań asertywnych;
Przyroda	<ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie umiejętności właściwego reagowania na niebezpieczeństwa zagrażające życiu i zdrowiu; - doskonalenie umiejętności dbałości o własne ciało, jak i najbliższe otoczenie; - poznawanie siebie, swoich zdolności i rozwijanie zainteresowań sprzyjających motywacji do uczenia się;
Edukacja dla bezpieczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym; wyjaśnia wpływ stresu na zdrowie; - wymienia zachowania, które sprzyjają zdrowiu (prozdrowotne), zagrażają zdrowiu oraz wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków; odróżnia czynniki środowiskowe i społeczne (korzystne i szkodliwe), na które człowiek może mieć wpływ od takich, na które nie może mieć wpływu; - omawia krótkoterminowe i długoterminowe konsekwencje zachowań sprzyjających (prozdrowotnych) i zagrażających zdrowiu; - dobiera i demonstruje umiejętności komunikacji interpersonalnej istotne dla zdrowia i bezpieczeństwa (odmowa, zachowania asertywne, negocjowanie); - wymienia rzetelne źródła informacji o zdrowiu, chorobach, świadczeniach i usługach zdrowotnych; - ocenia własne zachowania związane ze zdrowiem, ustala indywidualny plan działania na rzecz własnego zdrowia;

	- ustala, co sam może zrobić, aby tworzyć warunki środowiskowe i społeczne, które są korzystne dla zdrowia (ochrona środowiska przyrodniczego, wsparcie społeczne, komunikacja interpersonalna, współpraca osób, instytucji i organizacji na rzecz zdrowia itp.);
Technika	- przyjmuje postawy odpowiedzialności za współczesny i przyszły stan środowiska; - kształtuje umiejętności segregowania i wtórnego wykorzystania odpadów znajdujących się w najbliższym otoczeniu;
Wychowanie do życia w rodzinie	- radzi sobie w sytuacji konfliktu, presji grupy, stresu;

Tabela nr 2. Relacje – kształtowanie postaw społecznych

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Szkoła podstawowa	
Edukacja wczesnoszkolna	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje się z grupą społeczną, do której należy: rodzina, klasa w szkole, drużyna sportowa, społeczność lokalna, naród; respektuje normy i reguły postępowania w tych grupach; - przyjmuje konsekwencje swojego uczestnictwa w grupie i własnego w niej postępowania w odniesieniu do przyjętych norm i zasad; - współpracuje z uczniami, wymienia się z nimi pomysłami i doświadczeniami, wykorzystując technologię; - dostrzega, że każdy powinien brać odpowiedzialność za swoje wybory; - dostrzega, że lepiej poznaje siebie, bardziej się rozwija i czerpie szczęście w relacji z innymi osobami niż w samotności; - odkrywa, że współtworzy różne wspólnoty osób, np. rodzinę, klasę, państwo; - ma świadomość, że każdej osobie ludzkiej, także jemu, należy się szacunek, że szacunkiem należy obdarzać także wspólnoty osób – rodzinę, klasę, naród (ojczyznę), w tym wspólnotę religijną – a także symbole tych wspólnot; - szanuje godność każdej osoby ludzkiej oraz swoją, wyraża swoim komunikatem werbalnym i niewerbalnym; - uwzględnia coraz częściej godność i dobro innych osób, podejmując decyzję o działaniu; - wyraża szacunek wobec osób, wspólnot osób oraz ich symboli w sytuacjach codziennych i uroczystych, przejawiając właściwe zachowanie; - wchodzi w relacje z innymi osobami (rówieśnikami, nauczycielami), szanując to, co jest wartością dla nich, i

	<p>nazywając to, co jest wartością dla niego;</p> <ul style="list-style-type: none"> - naśladowuje i przyjmuje jako własne zachowania dobre na podstawie doświadczeń ze świata realnego oraz przykładów płynących z tekstów literackich, filmów i innych źródeł; - przestrzega zasad obowiązujących we wspólnocie osób, której jest członkiem;
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> - uczestniczy w zespołowym rozwiązaniu problemu, posługując się technologią taką jak: poczta elektroniczna, forum, wirtualne środowisko kształcenia, dedykowany portal edukacyjny; - identyfikuje i docenia korzyści płynące ze współpracy nad wspólnym rozwiązywaniem problemów; - bierze udział w różnych formach współpracy, jak: programowanie w parach lub w zespole, realizacja projektów, uczestnictwo w zorganizowanej grupie uczących się; projektuje, tworzy i prezentuje efekty wspólnej pracy;
Wychowanie fizyczne	<ul style="list-style-type: none"> - uczestniczy w sportowych rozgrywkach klasowych w roli zawodnika, stosując zasady „czystej gry”: szacunku dla rywala, respektowania przepisów gry, podporządkowania się decyzjom sędziego; potrafi właściwie zachować się w sytuacji zwycięstwa i porażki, podziękować za wspólną grę; - pełni rolę organizatora, sędziego i kibica w ramach szkolnych zawodów sportowych; - wyjaśnia zasady kulturalnego kibicowania; - wyjaśnia, jak należy zachować się w sytuacjach związanych z aktywnością taneczną; - omawia znaczenie dobrych relacji z innymi ludźmi, w tym z rodzicami oraz rówieśnikami tej samej i odmiennej płci; - identyfikuje swoje mocne strony, budując poczucie własnej wartości, planuje sposoby rozwoju oraz ma świadomość słabych stron, nad którymi należy pracować; - wykazuje kreatywność w poszukiwaniu rozwiązań sytuacji problemowych; - wykazuje umiejętność adekwatnej samooceny swoich możliwości psychofizycznych; - współpracuje w grupie szanując poglądy i wysiłki innych ludzi, wykazując asertywność i empatię; - motywuje innych do udziału w aktywności fizycznej, ze szczególnym uwzględnieniem osób o niższej sprawności fizycznej i specjalnych potrzebach edukacyjnych (np. osoby niepełnosprawne, osoby starsze);
WOS	<ul style="list-style-type: none"> - współpracuje z innymi – dzieli się zadaniami i wywiązuje się z nich; - wykazuje konieczność współdziałania w życiu społecznym i wyjaśnia istotę samorządności;

	<ul style="list-style-type: none"> - uzasadnia, że człowiek jest istotą społeczną; rozumie znaczenie potrzeb społecznych człowieka (kontaktu, przynależności, uznania); - przedstawia zasady komunikowania się; wyjaśnia zasady skutecznej auto- prezentacji – kształtowania swojego wizerunku; - wymienia cechy grup społecznych; charakteryzuje grupę koleżeńską i grupę nastawioną na realizację określonego zadania; uzasadnia, że efektywna współpraca przynosi różne korzyści; przedstawia różne formy współpracy w grupie; - rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej; wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji; - rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej; wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji; - przedstawia cele i przykłady działania organizacji społecznych skupiających młodych ludzi w Polsce; wyjaśnia ideę wolontariatu i przedstawia formy działalności wolontariuszy;
Przyroda	<ul style="list-style-type: none"> - zachęcanie do działania na rzecz środowiska lokalnego; - doskonalenie umiejętności w zakresie komunikowania się, współpracy i działania oraz pełnienia roli lidera w zespole;
Biologia	<ul style="list-style-type: none"> - prezentuje postawę szacunku wobec siebie i wszystkich istot żywych;
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - zna i stosuje zasady savoir-vivre'u w różnych sytuacjach społecznych; - rozumie zasady komunikacji werbalnej i niewerbalnej i jej znaczenie w relacjach interpersonalnych; przyjmuje odpowiedzialność za manifestowane reakcje, wypowiedane i pisane słowa; - kształtuje i wyraża postawy asertywne, gdy nie może lub nie powinien czegoś wykonać, stara się odmawiać tak, by nie ranić drugiego; - bierze udział w życiu społecznym przez: wolontariat, stowarzyszenia, grupy nieformalne i aktywność indywidualną; ujawnia wrażliwość na osoby potrzebujące pomocy i zna konkretne sposoby jej udzielania;

Tabela nr 3. Kultura – wartości, normy i wzory zachowań

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Szkoła podstawowa	
Klasa I–III	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia swoje postępowanie i innych osób, odnosząc się do poznanych wartości, takich jak: godność, honor, sprawiedliwość, obowiązkowość, odpowiedzialność, przyjaźń, życzliwość, umiar,

	<p>powściągliwość, pomoc, zadośćuczynienie, przeproszanie, uznanie, uczciwość, wdzięczność oraz inne respektowane przez środowisko szkolne;</p> <ul style="list-style-type: none"> - szanuje zwyczaje i tradycje różnych grup społecznych i narodów, przedstawia i porównuje zwyczaje ludzi, np. dotyczące świąt w różnych regionach Polski, a także w różnych krajach; - określa, co jest dobre, a co jest złe, w otaczającym go świecie i w świecie poznawanych tekstów oraz podaje uzasadnienie swojego zdania; - odróżnia szczęście od doraźnie odczuwanej przyjemności i poznaje, że dobro jest źródłem szczęścia własnego oraz innych osób; - odkrywa, że wspólnota osób, której jest członkiem, ustanawia swoje zasady (normy) i oczekuje ich respektowania;
Język polski	<ul style="list-style-type: none"> - kształtuje umiejętność uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej, szczególnie w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym; - rozwija zdolności dostrzegania wartości: prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami; - kształci postawy szacunku dla przeszłości i tradycji literackiej jako podstawy tożsamości narodowej; - rozwija zainteresowania kulturą w środowisku lokalnym i potrzeby uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych; - rozwija szacunek dla wiedzy, wyrabia pasję poznawania świata i zachęca do praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości; - rozwija umiejętność samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania; - rozwija umiejętność rzetelnego korzystania ze źródeł wiedzy, w tym stosowania cudzysłowu, przypisów i odsyłaczy, oraz szacunku dla cudzej własności intelektualnej; - kształci nawyki systematycznego uczenia się oraz porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania; - jest zachęcany do rozwijania swoich uzdolnień przez udział w różnych formach poszerzania wiedzy, na przykład w konkursach, olimpiadach przedmiotowych i wykładach, oraz rozwijania umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy;
Historia	<ul style="list-style-type: none"> - poznaje historię i tradycje swojej okolicy i ludzi dla niej szczególnie zasłużonych; zna lokalne zabytki i opisuje ich dzieje;
Muzyka	<ul style="list-style-type: none"> - poznaje i popularyzuje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu; - zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki i współczesnej kultury muzycznej oraz wartościowej muzyki popularnej; - zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną

	<p>we własnym regionie, kraju i na świecie oraz ich działalność, a także śledzi wydarzenia artystyczne;</p> <ul style="list-style-type: none"> - uczestniczy w tworzeniu artystycznych projektów edukacyjnych o charakterze interdyscyplinarnym (również z wykorzystaniem technologii informacyjnej); - angażuje się w kreowanie kultury artystycznej swojej szkoły i najbliższego środowiska; - uczestniczy realnie lub wirtualnie w różnorodnych wydarzeniach muzycznych; - stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: odpowiednie zachowanie podczas koncertu, przedstawienia operowego itp., tolerancja dla preferencji muzycznych innych osób oraz szacunek dla twórców i wykonawców;
Plastyka	<ul style="list-style-type: none"> - zna dziedzictwo kulturowe najbliższego otoczenia, wymienia zabytki i dzieła architektury (historycznej i współczesnej); - zapoznaje się z twórczością artystów w obrębie „małej ojczyzny”;
WOS	<ul style="list-style-type: none"> - uzasadnia, że konflikt w grupie może wynikać z różnych przyczyn (sprzeczne interesy, inne cele); przedstawia sposoby rozwiązywania konfliktów oraz analizuje ich zalety i wady; - podaje cnoty obywatelskie (odpowiedzialność, troska o dobro wspólne, aktywność, przedsiębiorczość, solidarność, roztropność, tolerancja, odwaga cywilna); wykazuje, odwołując się do działań wybitnych Polaków, znaczenie ich urzeczywistnienia dla pożytku publicznego; - wymienia mieszkające w Polsce mniejszości narodowe i etniczne, grupę posługującą się językiem regionalnym oraz grupy migrantów (w tym uchodźców) i lokalizuje miejsca ich zwartego zamieszkiwania; - przedstawia za Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej – prawa przysługujące etnicznym grupom mniejszościowym; - uzasadnia, że można pogodzić różne tożsamości społeczno-kulturowe (regionalną, narodową/etniczną, państwową/obywatelską, europejską); rozpoznaje przejawy ksenofobii, w tym rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu, oraz uzasadnia potrzebę przeciwstawiania się tym zjawiskom; - planuje dalszą edukację, uwzględniając własne zainteresowania, zdolności i umiejętności oraz rady innych osób i sytuację na rynku pracy;
Przyroda	<ul style="list-style-type: none"> - kształtuje postawy związane z tożsamością kulturową regionu;
Geografia	<ul style="list-style-type: none"> - łączy racjonalność naukową z refleksją nad pięknem i harmonią świata przyrody oraz dziedzictwem kulturowym ludzkości; - przyjmuje postawy szacunku do środowiska przyrodniczego i

	<p>kulturowego raz rozumienie potrzeby racjonalnego w nim gospodarowania;</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwija w sobie poczucie tożsamości oraz wykazywanie postawy patriotycznej, wspólnotowej i obywatelskiej; - ma poczucie dumy z piękna ojczystej przyrody i dorobku narodu (różnych obiektów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego własnego regionu i Polski, krajobrazów Polski, walorów przyrodniczych, kulturowych, turystycznych oraz sukcesów polskich przedsięwzięć na arenie międzynarodowej); - kształtuje pozytywne – emocjonalne i duchowe – więzi z najbliższym otoczeniem, krajem ojczystym, a także z całą planetą Ziemią; - rozwija postawy współodpowiedzialności za stan środowiska geograficznego, kształtowanie ładu przestrzennego oraz przyszłego rozwoju społeczno-kulturowego i gospodarczego „małej ojczyzny”, własnego regionu i Polski; - przełamuje stereotypy i kształtuje postawy szacunku, zrozumienia, akceptacji i poszanowania innych kultur przy jednoczesnym zachowaniu poczucia wartości dziedzictwa kulturowego własnego narodu i własnej tożsamości;
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje kwestie etyczne związane z wykorzystaniem komputerów i sieci komputerowych, takie jak: bezpieczeństwo, cyfrowa tożsamość, prywatność, własność intelektualna, równy dostęp do informacji i dzielenie się informacją; - postępuje etycznie w pracy z informacjami;
Wychowanie do życia w rodzinie	jest odpowiedzialny za własny rozwój i samowychowanie;

Tabela nr 4. Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Szkoła podstawowa	
Edukacja wczesnoszkolna	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, iż wszyscy ludzie posiadają prawa i obowiązki, wymienia własne prawa i obowiązki, przestrzega ich i stosuje je w codziennym życiu; - rozróżnia podstawowe znaki drogowe, stosuje przepisy bezpieczeństwa w ruchu drogowym i miejscach publicznych; przestrzega zasad zachowania się środkach publicznego transportu zbiorowego; - stosuje się do zasad bezpieczeństwa w szkole, odnajduje drogę ewakuacyjną, rozpoznaje znaki i symbole informujące o różnych rodzajach niebezpieczeństw oraz zachowuje się zgodnie z informacją w nich zawartą; stosuje zasady bezpiecznej zabawy w różnych warunkach i porach roku;

	<ul style="list-style-type: none"> - ma świadomość istnienia zagrożeń ze środowiska naturalnego, np. nagła zmiana pogody, huragan, ulewne deszcze, burza, susza oraz ich następstwa: powódź, pożar, piorun; określa odpowiednie sposoby zachowania się człowieka w takich sytuacjach; - stosuje zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń cyfrowych, rozumie i respektuje ograniczenia związane z czasem pracy z takimi urządzeniami, oraz stosuje zasady netykiety; - rozróżnia pożądane i niepożądane zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii, zwłaszcza w sieci Internet;
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia pozytywne i negatywne zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii, w tym zwłaszcza w sieci Internet; - przestrzega ogólnie przyjęte zasady związane z bezpieczeństwem w Internecie;
Wychowanie fizyczne	<ul style="list-style-type: none"> - omawia zasady bezpiecznego zachowania się nad wodą i w górach w różnych porach roku; - omawia konsekwencje zdrowotne stosowania używek w odniesieniu do podejmowania aktywności fizycznej; - wymienia zasady bezpiecznego korzystania ze sprzętu sportowego; - wymienia najczęstsze przyczyny oraz okoliczności wypadków i urazów w czasie zajęć ruchowych, omawia sposoby zapobiegania im; - wskazuje zagrożenia związane z uprawianiem niektórych dyscyplin sportu;
WOS	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje zachowania związane z przemocą fizyczną i psychiczną, w tym werbalną, wobec siebie i innych; wymienia osoby i instytucje, które należy powiadomić w takich sytuacjach; - przedstawia korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z zasobów Internetu; rozpoznaje przemoc w cyberprzestrzeni i wyjaśnia, jak należy na nią reagować; - wyjaśnia, na jakich zasadach nieletni odpowiadają za popełnienie wykroczeń i przestępstw; - przedstawia uprawnienia policjantów i funkcjonariuszy innych służb porządkowych oraz swoje prawa w kontakcie z tymi służbami;
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> - posługuje się technologią zgodnie z przyjętymi zasadami i prawem; przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy; - uznaje i respektuje prawo do prywatności danych i informacji oraz prawo do własności intelektualnej; - wymienia zagrożenia związane z powszechnym dostępem do technologii oraz do informacji i opisuje metody wystrzegania się ich;

	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje profilaktykę antywirusową i potrafi zabezpieczyć przed zagrożeniem komputer wraz z zawartymi w nim informacjami; - ocenia krytycznie informacje i ich źródła, w szczególności w sieci, pod względem rzetelności i wiarygodności w odniesieniu do rzeczywistych sytuacji, docenia znaczenie otwartych zasobów w sieci i korzysta z nich;
Technika	<ul style="list-style-type: none"> - przewiduje zagrożenia płynące z niewłaściwego użytkowania sprzętu technicznego; - analizuje sytuacje zagrażające zdrowiu i życiu podczas pracy z narzędziami i urządzeniami (procedura postępowania podczas wypadku przy pracy; umiejętność udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej w typowych sytuacjach zagrożenia);
Edukacja dla bezpieczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń (pochodzenia naturalnego i wywołane przez człowieka); - wymienia zasady ostrzegania ludności o zagrożeniach; rozróżnia poszczególne sygnały alarmowe i środki alarmowe; omawia zasady właściwego zachowania się w razie uruchomienia sygnałów alarmowych;
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - świadomie i odpowiedzialnie korzysta ze środków społecznego przekazu, w tym z Internetu, dokonując wyboru określonych treści i limitując czas im poświęcany;

19. Ewaluacja

Program Wychowawczo-Profilaktyczny Szkoły Podstawowej Nr 382 będzie podlegać systematycznej ewaluacji, a ewentualne zmiany zostaną uwzględnione wedle potrzeby w kolejnych latach funkcjonowania Szkoły, jednak nie rzadziej niż raz na dwa lata.

W celach ewaluacji będą wykorzystane opinie uczniów, rodziców i nauczycieli. Do przeprowadzenia ewaluacji wykorzystamy następujące metody i narzędzia:

- ankiety przeprowadzone wśród uczniów, nauczycieli, rodziców,
- badanie opinii na spotkaniach z rodzicami, na zebraniach samorządu uczniowskiego,
- obserwacje i analizy zmian w zachowaniu, postawach i działaniu uczniów,
- analiza dokumentacji i zmian w niej zawartych,

Działania wychowawcze i profilaktyczne, po dokładnej analizie sprawozdań wychowawców, będą modyfikowane w ramach potrzeb.